

Kla si fi Kon

Konference
o klinických
klasifikačních
a terminologických
systémech
a jejich
použití
v českém
zdravotnictví

NČLP

Národní číselník
laboratorních položek
a vazba na mezinárodní
standards

NČLP - úvod

Od roku 1997 je součástí DASTA (vývoj od r. 1994).
Slouží k realizaci objednávek směrem do LIS a k formalizovanému sdělování laboratorních výsledků i jejich předávání mezi IS. Je unikátní. Je významnou součástí LIS a Laboratorní příručky. Obsahuje cca 20 tisíc položek ze všech oblastí laboratorní medicíny – je průběžně doplňován. Upgrade 4x do roka.
Aktuální verze: 2.67.01 (od 1.10.2019)

NČLP – základní informace

- Vychází z mezinárodní nomenklatury IFCC/IUPAC.
- Vyšetřují se **komponenty v systémech**, určuje se **druh veličiny s jednotkou** dle SI, vyšetření se realizuje **procedurou** – pětice definuje položku.
- Každá položka jednoznačně určena **klíčem** NČLP.
- K položkám je řada dalších údajů pro DS i LIS; pro preanalytickou fázi, info. o stabilitách, údaje pro klinickou interpretaci včetně referenčních mezí, odborné texty „repetitorií“, podklady pro tvorbu Laboratorních příruček uživatelů aj.

NČLP – příklad definice položky

NČLP - klíč: 05320

System: P = plazma

Komponenta: K = kalium

Druh veličiny: látková koncentrace

Jednotka SI: mmol/l

Procedura: spektrofotometrie reflexní

NČLP - název položky:

K (P; látková konc. [mmol/l] Spektrofotometrie reflexní)

NČLP – další údaje k položce

- Preanalytická fáze (odebíraný materiál, způsob odběru, nádobka, přídavek, informace k odběru, transportu, zpracování, stabilitě atd.).
- Odborné informace k vyšetřované položce.
- Interpretace (referenční meze nebo škály s ohledem na věk, pohlaví a další atributy, například události a jejich podrobný popis aj.).
- Zobrazení v nálezů a další zpracování...
- Vazby mezi položkami, jiné jednotky, číselníky atd.

Národní číselník laboratorních položek

Definice v NČLP Vzor pro LP Vztah k lokálnímu číselníku Seznam

Klíč v NČLP: 05320 Typ: N Gesce: B Vznik: Měřené, odvozené nebo pozorované v I

Systém: P S Druh veličiny: SUBSTC D

Komponenta: K K SKDJ Jednotka: mmol/l J

Procedura: ASREFL P Materiál: B

Název v NČLP: K (P; látková konc. [mmol/l]) Spektrofotometrie reflexní

Název pro LP:

Třídy: ELE

Škála: S_K_FAES D DS: AB Algoritmus:

Vzorový SOP: EHK: Draslík

Typ položky: NF Formát ref. mezi: 1 Formát hodnoty: 1 Kategorie: ELE

Mez dolní: 0,8 Minimum: 2,0 Maximum: 6,0 Mez horní: 9,9

MTV1: X MTV2: BP MTV3: SP MTV4:

Pokyny, poznámky, info:

Aktualizace: 09.12.1997 AJ Aktuálnost: Aktuální Obsoletní Neaktuální Autor: AJ

Help P Form. F MTV EHK Výpis Vazby SOP Kontrola Stav Změny Literatura

◀ ▶ Iřídění Hledání Ext. čís. Škály Repet. Uložít Přidání Výmaz Návrat

Škály pro položku K (P; látková konc. [mmol/l] Spektrofotometrie reflexní)

Definice Seznam

Kód škály: S_K_FAES Jednotka: mmol/l

Typ: N Věk ve dnech od: 5479 15R Pořadí:

Pohlaví: Věk ve dnech do: 36160 99R a více Odběr materiálu od: 0 do: 24

Kód události: Rozměr času: Vzdálenost od: do:

Hodnota textová: Hodnota od: do:

Stav/typ škály: Mezní hodnota dolní: 2

Odběr: Nízké: 3

Dieta: Snížené: 3,5

Přepočít na čas sběru: Dolní referenční mez: 3,8

Přepočít na hmotnost: Horní referenční mez: 5,4

Přepočít na těl. plochu: Zvýšené: 6

Algoritmus: Vysoké: 7

Váha škály (%): 10 Specifický formát RM: Mezní hodnota horní: 9

Poznámka: Zaokr.

Aktualizace: 06.09.1996 AJ Aktuálnost: Aktuální Obsoletní Neaktuální Autor: AJ

Help Kopie Kontrola Stav Změny Literatura

◀ ▶ Třídění Uložit Přidání Vymaz Návrat

Číselník komponent

Detail	Lokální verze	Seznam
Klíč	K	Kód K
		Typ N
		☐ druhotná
		Gesce B
Zkrácený název	K	
Název do sestav	K	
Plný název	Draselný kation	
Plný název, popis	Draselný kation, m.h. 39.1 g/mol	
Abstrakt	Draselný kationt je hlavní intracelulární kationt a jeden ze čtyř molálně nejhojnějších prvků v plazmě (spolu se sodným, hořečnatým a vápenatým kationtem). Intracelulárně se podílí rozhodující měrou na osmotické kapacitě intracelulární tekutiny.	
Chemický název	draslík	
Synonyma	Kalium	Draslík
Další synonyma		
Poznámka		
Třídy	ELE	
Skupina		Typ osnovy pro repetitorium A
Aktuálnost	☒ Aktuální ☐ Obsoletní ☐ Neaktuální	
		Počet výskytů 57
Help Změny		
<< < > >> Třídění Ext. čís. Repet. Uložit Přidání Výmaz Návrat		

K (P; látková konc. [mmol/l] Spektrofotometrie reflexní)

Systém: P
Komponenta: Draselný kation
Druh veličiny: Látková koncentrace
Jednotka: mmol/l
Procedura: Spektrofotometrie reflexní
Klíč: 05320
Gesce: biochemie
Vznik: Měřené, odvozené nebo pozorované v laboratořích
Typ položky: NF
Formát ref. mezi: referenční meze "od - do"
Formát hodnoty: číslo na 1 desetinné místo
Mezní hodnoty: 0,8 - 2,0 - 6,0 - 9,9
MTV: X, BP, SP
Třída hlavní: Elektrolyty
Pokyny, poznámky, info:

Podklady pro preanalytickou fázi

Materiál: Krev
Odběr do: Sklo, plast s protisrážlivou úpravou - heparinát lithný
Pokyny k odběru vzorku:
 Zabránit hemolýze.
 Maximální čas od získání do zpracování vzorku je 20 min při doporučené teplotě 20°C.
Pokyny k předanalytické úpravě vzorku:
 Hemolytické vzorky neanalyzovat.
Stabilita vzorku:

18 - 26 °C:	8 h
4 - 8 °C:	2 týden
-20 °C:	1 r

Poznámka ke stabilitě:
 Údaje platné pro separovanou plazmu. Při -70 °C stabilita 5 let.

Text abstraktu ke komponentě

Draselný kation je hlavní intracelulární kationt a jeden ze čtyř molálně nejhojnějších prvků v plazmě (spolu se sodným, hořečnatým a vápenatým kationtem). Intracelulárně se podílí rozhodující měrou na osmotické kapacitě intracelulární tekutiny.

Referenční meze

S	Věk od	Věk do	MHD	Nízké	Snížené	DRM	HRM	Zvýšené	Vysoké	MHH	Jedn.	Další údaje
	0D	4T	2	3,5	3,6	3,7	5,9	7	8	9	mmol/l	
	4T	1R	2	3,5	4	4,1	5,3	7	8	9	mmol/l	
	1R	15R	2	3	3,2	3,4	4,7	6	7	9	mmol/l	
	15R	99R+	2	3	3,5	3,8	5,4	6	7	9	mmol/l	

Viz též:

[P_K](#)

[K](#)

[P](#)

[Spektrofotometrie reflexní](#)

[Látková koncentrace](#)

[Draslík](#)

NČLP – gesce a počty položek

- 5000 – biochemie
- 1050 – nukleární medicína
- 900 – farmakologie
- 1700 – hematologie
- 200 – transfúzní medicína
- 8000 – imunologie
- 1300 – sérologie
- 500 – mikrobiologie
- 900 – informatika
- 20 – antropometrie

Počty položek zaokrouhleny – přesné počty viz DASTACR.CZ.

NČLP – klíče položek

- Klíč NČLP je tvořen pěti číselnými znaky, přidělovanými pořadově (bez vnitřního významu).
- NČLP klíče jsou přidělované v intervalech od 00001 do 24999 a od 50000 do 89999.
- Pro lokální položky byl v minulosti přidělen prostor od 25000 do 49999 – dnes by se již neměly používat!
- Klíč NČLP je využíván ve standardu DASTA k objednávání, sdělování a předávání laboratorních vyšetření, dále v IS, laboratorní dokumentaci atd.

NČLP a jiné systémy

LOINC

(Logical Observation Identifiers Names and Codes)

Americký systém identifikátorů laboratorních (i jiných) testů.

Bývá vyzdvižována jeho jednoduchost a účelnost, současně ale také jeho nekoncepčnost a přílišná pragmatičnost.

Oproti NČLP či NPU není do definice vkládán druh veličiny, takže ani jednotka.

Veličina se stává součástí výsledku, není respektována soustava SI.

SNOMED

(Systematized Nomenclature of Medicine)

NPU

(Nomenclature for Properties and Units)

Vzhledem k tomu, že NČLP vychází z terminologie IUPAC/IFCC, je nejsnáze a nejpřesněji provazatelný na kódy NPU. Prostřednictvím NPU pak na jiné systémy.

NČLP / NPU

NČLP klíč: 02266

NČLP název: K (P; látková konc. [mmol/l] *)

NČLP / NPU: NPU03230

NČLP klíč: 05320

K (P; látková konc. [mmol/l] Spektrofotometrie reflexní)

NČLP / NPU: NPU03230

V NČLP se rozlišují též procedury (metody stanovení), to NPU neřeší, což není problém.

V angličtině:

NPU03230 P—Potassium ion; subst.c. = ? mmol/L

V dánštině:

NPU03230 Plasma_Kalium-ion_stofkoncentration_mmol/l

Když v NČLP položku nenajdete?

Máte aktuální verzi NČLP?

Hledali jste i pod jinými názvy – synonyma aj.?

Použili jste k hledání vhodné nástroje (hledání přes třídy, skupiny, využívání nástroje ČLP – lze stáhnout z DASTACR)?

Učiňte dotaz u správce NČLP.

Požádejte o doplnění položky do NČLP.

Po doplnění položky se na ni navažte (a provizorní opusťte!).

***Lokální zavedení nové vlastní položky bylo kdysi jen krajní provizorní řešení - může být (a bývá) zdrojem kolizí!
Používejte výjimečně! Tyto položky nelze předávat dále!***

Závěrem

Trvalý rozvoj DS4 a NČLP je dílem rozsáhlé spolupráce zástupců mnoha klinických oborů, dodavatelů informačních systémů, vstřícného přístupu mnoha spolupracujících uživatelů a podpory MZ ČR i odborných společností ČLS. Další vývoj musí respektovat vše cenné dosud vytvořené, z praxe vycházející a v praxi každodenně využívané.

Prioritou je průběžný rozvoj a trvalá údržba NČLP dle potřeb praxe a vytváření vazeb na NPU.

Další informace - odkaz

Aktuální verze:

DS 4.19.02

NČLP 2.67.01

*

www.dastacr.cz

zamecnik@sekk.cz